

De kinderen leren over het licht als middel om sfeer weer te geven; ruimte en vorm d.m.v. licht

Overtrekkend onweer, 10 jaar

onderwerp

overtrekkend
onweer

techniek

schilderen

formaat

32 × 50 cm

Toelichting

Zoals ook al bij het kunstbeschouwen in les vier is gebleken, is licht de sfeermaker bij uitstek. De kinderen voelen dit heel goed aan; een schemerlamp is gezelliger dan een neonverlichting; een zonsondergang heeft een totaal andere sfeer dan een regendag. Zelf een schilderij maken met een bepaalde stemming erin, juist door de weergave van het licht, dat is een hele uitdaging. De situaties bij de onderwerpen van deze les worden dan ook heel concreet aangegeven, anders wordt het te moeilijk. Het accent ligt helemaal op de sfeer. De kleuren moeten hierbij natuurlijk aangepast worden. Een bijkomend aspect, dat van de oplichtende horizon bij het eerste onderwerp, is dat er diepte ontstaat in de tekening. Schilderen op niet te klein formaat, minimaal 32 × 50 cm verdient de voorkeur; er kan dan net zolang doorgewerkt worden tot er een goede sfeer ontstaat.

Het door schijnwerpers verlichte gebouw van de tweede opdracht leent zich goed voor schraap- en krastechniek. Op een ondergrond van gemengd wit en geel waskrijt wordt met een zacht penseel een laagje zwart aangebracht (een mengsel van Oostindische inkt of plakkaatverf met wat vloeibare zeep). Hierin kan, na droging, met een (oude) kroontjespen of een schrapertje getekend worden.

Begeleiding

De leerkracht begint de les met een korte beschrijving van de volgende weersituaties: een donkere onweerslucht zal dadelijk voor een enorme plensbui gaan zorgen. Het begint al flink te waaien. De lucht boven ons is inktzwart. Het gekke is dat aan de horizon het einde van de bui al in zicht is voordat hij hier begonnen is. Een grote dreigende zwarte massa zorgt samen met het wit aan de horizon voor een onheilspellend effect. Een dergelijke situatie hebben velen wel eens gezien en ervaren, maar misschien zonder zich af te vragen waardoor die aparte sfeer ontstaat. Bij nader inzien blijkt dat dat vooral te maken heeft met het licht. En het licht beïnvloedt weer de kleuren. Met een beperkt palet, bijv. bruin, donkergroen of blauw en zwart en wit, schilderen de kinderen een eenvoudig (vlak) landschap. Eerst de grote partijen, het land, de lucht met de oplichtende horizon. Deze komt vrij laag op het papier zodat de lucht indrukwekkend groot wordt. Is deze ondergrond droog dan kunnen enkele bomen, huizen, een molen, een tegen-de-wind-gebogen-figuur, geschilderd worden. De boomstammen steken donker af tegen de lichte horizon, de boomkruinen lopen over in de lucht of steken juist licht af! Bij de nabespreking bekijken we wie de meeste sfeer in zijn schilderij heeft weten te brengen.

onderwerp

verlicht gebouw

techniek

waskrijt,
krastechniek
of houtskool

formaat

25 × 32 cm
of groter

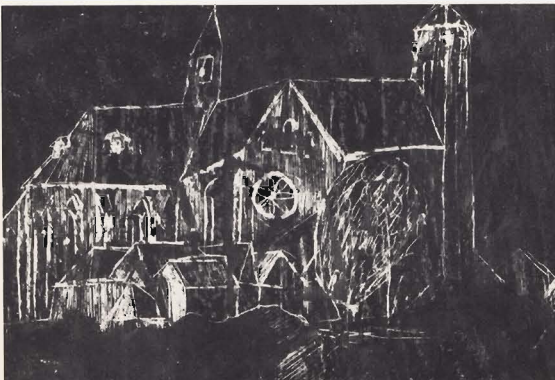
Andere opdracht

Veel historisch en/of toeristisch interessante gebouwen worden 's avonds verlicht d.m.v. schijnwerpers (kastelen, kerken, stadhuizen en ook ruïnes). De lampen werken als een

RK-kerk, Pey-Echt (L.)

voetlicht bij het toneel, het licht komt van onder; overdag komt dat van boven! Er is een groot licht-donker contrast tussen belicht en onbelicht (schaduw). Voeren we deze opdracht uit met de krastechniek (zie toelichting) dan liggen de kleuren vast. Bij houtskool, wat ook een goede mogelijkheid is, kan het donkere in het gebouw nog iets verschillen van de nachtelijke hemel. De sfeer staat voorop in deze les. De opdracht is niet gemakkelijk en illustratiemateriaal is beslist noodzakelijk. Het is zelfs te overwegen om direct volgens een foto te werken.

Verlicht gebouw, 11 jaar (naar foto)

Verlicht gebouw, 12 jaar